

Lektionsplanering: Antiken i litteraturhistoria

Årskurs: Åk 9

Ämne: Svenska

Tema: Litteraturhistoria och muntlig framställning om antiken

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Litteraturens och andra texts funktion i äldre tider och i nutiden.	Eleven kan redogöra för arbetets innehåll och därvid använda ett i huvudsak fungerande språk.	Eleven kan redogöra för arbetets innehåll med relativt god anpassning till syfte och mottagare.
Urval av och sammanställning av skriftligt och digitalt material med relevans för ämnesområdet.	Eleven kan framföra sin muntliga framställning med viss anpassning till syfte och mottagare.	Eleven kan framföra sin muntliga framställning med relativt god anpassning till syfte och mottagare.
Muntlig framställning med anpassning till syfte och mottagare.	Eleven kan använda ett i huvudsak fungerande språk och enkelt relevant innehåll och struktur.	Eleven kan använda ett relativt väl fungerande språk och relativt tydligt innehåll och struktur.

Källa: Lgr22, Svenska, Åk 7-9

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till antiken och dess litteratur (10 min)

- Presentera antiken som epok i litteraturhistorien, med fokus på tid och plats.
- Beskriv viktiga kulturella och historiska aspekter av antiken.
- Visa exempel på kända verk och författare från antiken, t.ex. Homeros, Sofokles.
- Diskutera varför antiken är viktig för vår litterära tradition.
- Ge eleverna en kort översikt av muntlig framställningens uppgift.

2. Genomgång av litterära verk och epoker inom antiken (15 min)

- Introducera de tre viktigaste litterära epokerna inom antiken: episk poesi, dramatik och filosofi.
- Ge exempel på verk inom varje genre och deras betydelse.
- Diskutera skillnader i form och innehåll.
- Visa korta utdrag som eleverna kan få analysera.
- Ställ frågor för att engagera eleverna i diskussion.

3. Övning i muntlig framställning - struktur och innehåll (10 min)

- Gå igenom hur en muntlig presentation kan struktureras: inledning, huvuddel och avslutning.
- Diskutera vikten av att anpassa språk och innehåll till publik.
- Ge exempel på fraser och tekniker för att göra presentationen klar och intresseväckande.
- Förtydliga att fakta och egna reflektioner ska kombineras.
- Låt eleverna fundera på vilken aspekt av antiken de vill fokusera på.

4. Förberedelse för presentationen i smågrupper (10 min)

- Låt eleverna i smågrupper diskutera och välja fokusområde för sin muntliga framställning.
- Hjälp grupperna att planera disposition och innehåll.
- Ge feedback på deras planering så att de kan förbättra.
- Öva kort muntlig framställning i grupp mot varandra.
- Uppmuntra att använda stödord och korta anteckningar.

5. Avslutande sammanfattning och frågor (5 min)

- Sammanfatta vad eleverna har lärt sig om antiken och muntlig framställning.
- Öppna för frågor och funderingar.
- Påminn om eventuella deadlines och hur presentationerna kommer att genomföras.
- Ge uppmuntran och tips till de som känner sig osäkra.
- Informera om uppföljande stöttning till presentationerna.

Ämnesinnehåll

- **Antikens litteratur:** Vad kännetecknar litteraturen under antiken? Epik, dramatik och filosofi. Betydelsen av verk som Iliaden och Odysséen, samt tragedier av Sofokles. Elever har ofta svårt att skilja fakta från myter om gudar och hjältar.
- **Historisk kontext:** Antiken täcker främst grekisk och romersk kultur mellan cirka 700 f.Kr till 500 e.Kr. Elevmissförstånd kan vara att blanda ihop epoker och geografiska områden.
- **Litteraturens roll och funktion:** Hur litteraturen fungerade i samhället, till exempel muntlig tradition, religion, historier och moral. Viktigt att förstå muntlig traditionens betydelse.
- **Muntlig framställningsteknik:** Att kunna strukturera sin redovisning med en tydlig början, mitt och slut, anpassa språk och använda retoriska grepp.
- **Kulturell påverkan:** Antikens litteratur influerar fortfarande dagens berättelser, teater och kultur. Många känner inte till de tydliga

kopplingarna till nutidens media och litteratur.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Epik	Berättande litteratur i form av långa berättelser.	Grekiska epos som betyder "berättelse".
Dramatik	Teaterpjäser och skådespel.	Grekiska dráma som betyder "handling" eller "gärning".
Tragedi	En allvarlig dramatisk pjäs, ofta med sorgligt slut.	Grekiska tragōidía betyder "bocksång" eller "bocksångspjäs".
Filosofi	Kärleken till visdom och reflektion kring tillvaron.	Grekiska philos "älskar" + sophia "visdom".
Redaktion	Den process där en text korrigeras och anpassas.	Latin redigere, "leda tillbaka" eller "bearbeta".

Diskussionsfrågor

1. Om du levde under antiken, hur skulle ditt liv påverkas av de berättelser och myter du hörde? Hur kan berättelser forma våra värderingar?
2. Tror du att litteraturen under antiken kan påverka hur vi ser på vår samtid? Ge exempel på sådana kopplingar.
3. Vilka svårigheter kan du tänka dig att möta när du ska berätta muntligt om något komplicerat ämne som antikens litteratur? Hur kan du lösa det?
4. Hur kan olika synsätt på antiken leda till olika tolkningar av dess historier och texter? Varför är det viktigt att se flera perspektiv?

Aktivitet

Eleverna delas in i smågrupper och får i uppgift att skapa en kort muntlig presentation om ett valt tema inom antiken, exempelvis Homeros verk, antik grekisk dramatik eller romersk mytologi. De får använda både fakta från läraren och egna tolkningar. Varje grupp övar på struktur, tydligt språk och anpassning till publiken. Presentationerna genomförs inför klassen eller mindre grupper, och får kort feedback från både lärare och klasskamrater. Syftet är att träna både ämneskunskaper och muntlig framställning i en trygg miljö.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är epik?	Epik är berättande litteratur som ofta är lång och handlar om äventyr eller historiska händelser.

Fråga	Svar
Vilka är de tre litterära genrerna i antiken?	Epik, dramatik och filosofi.
Nämn en känd författare från antiken.	Homeros eller Sofokles.
Varför är antiken viktig för vår litteratur?	Den har påverkat många berättelser, teater och kultur genom historien och fram till idag.
Vad betyder ordet "tragedi"?	En allvarlig teaterpjäs, ofta med sorgligt slut.
Vad är viktigt i en muntlig framställning?	Struktur, tydligt språk, anpassning till målgrupp och säker kommunikation.
Hur kan muntliga berättelser påverka samhället?	De sprider värderingar, historia och kultur vidare till fler generationer.
Vad innebär att anpassa en presentation?	Att välja språk, innehåll och uttryck som passar för den som lyssnar.
Vilket land räknas som antikens kulturella centrum?	Grekland.
Vad är en vanlig missuppfattning om antiken?	Att den bara handlar om gudar och myter, istället för också historiska fakta och filosofi.

Citat

"Kulturen i antiken formar grunden för vår civilisation och litteratur, och det är viktigt för elever att förstå dess inflytande på dagens samhälle." - Bengt Holmqvist, 2015.

Detta citat betonar vikten av att elever får kunskap om antiken inte bara som historia utan som levande kulturarv.

"Muntlig framställning handlar inte bara om att återge fakta, utan om att göra kunskapen levande med hjälp av språk och berättarteknik." - Maria Svensson, 2018.

Här kopplas vikten av muntlig kommunikation till djupare lärande och förståelse, vilket är centralt i denna lektionsplanering.

Tags: [Lektion](#)